ច្បាប់គោរពមាតាបិតា

កិរិយាចិញ្ចឹមជីវិតដោយករុម

ពុទ្ធប្រវត្តិ

បណ្ឌិត អ៊ឹម . ឃុង

រៀបរៀង

ច្បាប់គោរពមាតាបិតា

កិរិយាចិញ្ចឹមជីវិតដោយការ្យង

ពុទ្ធប្រវត្តិ

បណ្ឌិត អ៊ូ-ប៊ុង

រៀបរៀង

អនុញ្ញាតលេខ ២៣៣

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ៧ មីនា ១៩៥៥

បោះពុម្ពលើកទី ១.

ព.ស. ២៤៩៧

គ.ស. ១៩៥៥

បញ្ជីរឿង

រឿង	ទំព័រ
ច្បាប់គោរពមាតាបិតា	១
កុំរំយាចចិញ្ចឹមជីវិតដោយកម្ម	១៤
ពុទ្ធប្រវត្តិ	២២

អារម្ភកថា

ហេតុដែលនាំឲ្យខ្ញុំ រៀបរៀងច្បាប់គោរពមាតា-បិតា , កិរិយាជំពាក់មជីវិតដោយករុម និងពុទ្ធប្រវត្តិនេះឡើង ព្រោះ -

១- យល់ឃើញថា បុត្រធីតាទាំងឡាយត្រូវតែគោរពមាតាបិតារបស់ខ្លួន ខានពុំបាន ;

២- យល់ឃើញថា ពុទ្ធបរិស័ទគប្បីដឹងប្រវត្តិនៃព្រះពុទ្ធជាបរមគ្រូ ;

៣- យល់ឃើញថា នឹងរក្សាទុកនូវពាក្យកាព្យឃ្លោងដែលជាស្នាដៃនៃបុព្វបុរសរបស់យើងកុំឲ្យបាត់ ;

៤- យល់ឃើញថា នឹងជួយផ្សាយនូវអក្សរសាស្ត្ររបស់ជាតិឲ្យបានគង់នៅជាស្ថាពរតរៀងទៅ ។

លុះរៀបរៀងរួចហើយ ខ្ញុំបានយកទៅជូនលោក ឧត្តមប្រឹក្សា ងាង-ចិន នាយការិយាល័យ

នៃក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ បានជួយពិនិត្យ, លោកនេះបានជួយពិនិត្យកែសេចក្តីខ្លះ និងសម្រួលតាមក្បួនកាព្យ ហើយខ្ញុំបានជូនសៀវភៅនេះដល់ចៅកែ ឌួ-ពិជព្រេសខ និងអ្នកស្រី - (ឧបាសិកា) ប៉ិច - ឆ្លួចរបស់ ជាស្វាមីភរិយា នៅគេហដ្ឋានលេខ ២០ ខាងកើតផ្សារថ្មី វិថីអាល់បែរទី ១ ទល់មុខហាង អាហ្សង់ក្លុង ក្រុងភ្នំពេញ ព្រមទាំង-លោកយាយ (ឧបាសិកា) ពិន នៅគេហដ្ឋាន-លេខ ៥៤ វិថីវិរវង់ ក្រុងភ្នំពេញ ដែលពេញអធ្យាស្រ័យ និងជម្លកជានេះ បានចាត់ការបោះពុម្ពតាមត្រូវការ ។

នៅថ្ងៃអាទិត្យ ៧ រោច ខែភទ្របទ ឆ្នាំមមីរស័ក

បណ្ឌិត អ៊ីរ - ចង់

ព.ស. ២៤៩៧

គ.ស. ១៩៥៤

ឧទ្ទិសកថា

ឧបាសក ជួ-គិចស្រេង ឧបាសិកា ង៉ូវ-វួចលន់ ជាស្វាមីភរិយា, ឧបាសិកា ពិន, យើងខ្ញុំបានព្រមព្រៀងគ្នាបរិច្ចាគហិរញ្ញវត្ថុបោះពុម្ពធម្មកថានេះ ធ្វើធម្មទាននៅឱកាសធ្វើបុណ្យរំលាយសពព្រះតេជព្រះគុណ ព្រះនាម គ្រុប-ម៉ិ ចៅអធិការវត្តគោកកាក ឃុំគោកគ្រប់ ស្រុកកណ្តាលស្ទឹង (កណ្តាល) ជាគ្រូរបស់យើងខ្ញុំផង ទុកធ្វើជាធម្មទាននៅក្នុងឱកាសណាមួយដែលគួរនឹងធ្វើផង, ព្រោះយល់ឃើញថា ការឲ្យទានធម៌ជាទានមានផលច្រើនជាងការឲ្យទានទាំងពួង ។

យើងខ្ញុំសូមឧទ្ទិសភាគផលនៃធម្មទាននេះចំពោះបុព្វការីជនទាំងឡាយ មានមាតាបិតាជាដើមដែលទទួលមរណកាលទៅហើយ សូមអ្នកមាន

គុណទាំងនោះ ទទួលអនុមោទនាយកភាគផលនៃឧត្តមទាននេះ តាមពេញអជ្ឈាស្រ័យ ហើយសូមឲ្យបានសម្រេចសេចក្តីសុខ-ចម្រើនតាមប្រាថ្នារបស់អ្នកមានគុណទាំងនោះ , ចំណែកខាងយើងខ្ញុំក៏សូមឲ្យបានសម្រេចផលជាទីគាប់ចិត្តទៀងទាល់ជាតិ ដរាបដល់បានសម្រេចព្រះនិព្វាន ។

ច្បាប់គោរពមាតាបិតា

បទកាកគតិ

ក្មួយធំក្មួយសុខ ក្មួយបុណ្យទៅមុខ កូនរកមិនត្រូវ
មិនស្តាប់វាចា ទេសនាម៉ែឪ តែបំផុលផ្លូវ
ប្រាប់កូនប្រុសស្រី ។
តែកូនមិនដឹង ច្រើនណាស់តែទឹង នឹងម៉ែឪស្តី
តាមពិតគួរស្តាប់ ស្លូតស្ទាសំដី លោកហើយគប្បី
គោរពបូជា ។
ដូចស្តាប់ព្រះសង្ឃ សំអុតន្ទិនអង្គ បង្គំវន្ទា
ព្រះពុទ្ធដាក់ក្បួន ប្រជួននាមា ឈ្មោះជាបុព្វ-
ចារ្យ (គ្រូទាំងដើម) ។
សម្រាប់ទូន្មាន កូនចៅគ្រប់ប្រាណ ឲ្យបានយ៉ាងផ្ញើម
កុំឲ្យដើរលេង ជាស្បែងគេខ្ពើម កុំឲ្យរងើម
សប្បាយជ្រុលពេក ។

ពេលយប់ព្រលប់ មើលការឲ្យគ្រប់ ទុកដាក់ហើយដេក
ហើយភ្ញាក់ពីយប់ ប្រាជ្ញពុនវេក កុំឲ្យទាស់ភ្នែក ៖
អ្នកផងទាំងឡាយ ។

មើលគេអ្នកមាន គេមិនរវាំឃ្លាន មានការប្រាក់ចាយ
ព្រោះគេបានស្តាប់ នូវច្បាប់ឪពុកម្តាយ ទើបបានសប្បាយ
នាលោកនេះហោង ។

នេះធម៌ទេសនា របស់មាតា នឹងបិតាផង
បើកូនណាស្តាប់ នូវច្បាប់គន្លង កូននោះលែងខ្ពង់
ចាស់ផងស្ងួនគ្នា ។

ព្រះពុទ្ធដាក់ឈ្មោះ បាលីពីរោះ បុព្វទេវា
(ទេវតាខាងដើម) អ្នកផ្តើមរក្សា បុត្របុត្រា
ហៅទេវតាផ្ទះ ។

គឺម្តាយឪពុក ជាអ្នកម្ចាស់សុខ កូនមិនសំពះ
ម៉ែឪខ្ចុនខ្ចាន ឈ្លានពានបង់ឈ្មោះ សត្រូវនឹងព្រះ

កន្លោងរពាត្ន ៗ

ប្រុសស្ដាយ នឹងឪពុកម្ដាយ ស្រែកហៅទេវតា
អំពីខាងក្រៅ នឹងនៅឯណា ឈ្មោះនឹងទេវតា

គឺម៉ែឪសង ៗ

តែងតែលំបាក ក្រីក្រ តោកយ៉ាក ជាតិនេះឃើញស្ដែង
ហើយទៅរងទុក្ខ ខាងមុខចាំលែង លុះភ័យទើបស្វែង

រកហោរគ្រូទាយ ៗ

ហោបូកលេខជា តាមក្បួនឃើញថា ខុសគ្រូខាងម្ដាយ
ឬខាងឪពុក កុំទុកយូរស្ដាយ ត្រូវលៀងលោមថ្វាយ

គ្រូពីរទើបជា ៗ

ហោរទាយត្រូវណាស់ កូនស្ដាប់មិនច្បាស់ បែរទៅវត្តា
អ្នកតាអារក្ស ទេព្រាក្សល្បាក់សា ម៉ែឪរកត្ន

មិនថ្វាយបង្គំ ៗ

មិនលន់តួទោស អំពើកំហុស ឬនំណាំនំ ៤

ធ្វើសម្បាយ　　មកប៉ាយបង្គំ　　ខហលាសុំ

ឲ្យអត់ទោសពៅ ។

ដូច្នេះមិនធ្វើ　　យកចេកទៅធ្វើ　　ភល់ឈើក្នុងព្រៃ

នាំម៉្នងអ្នកតា　　វិត្តាសញ្ញាថ្ងៃ　　ធូបបីសរសៃ

និយាយសុំសុខ ។

ម៉ែឪមិនឲ្យ　　ព្រោះជឿចិត្តឆ្ងាយ　　ចោលនៅមុខ

ច្រើនជឿបែបនេះ　　ដូច្នេះគ្រប់ស្រុក　　គ្រង់ម្ដាយឪពុក

ពោះចោលទទេ ។

ម្យ៉ាងទៀតធ្វើបុណ្យ　　ច្រើនតែចោលគុណ　　គ្មានគិតពិះរេ

ពោលទៅតែវត្ត　　ម្ដាយអត់ទទេ　　ព្រោះជឿតាមគេ

រកបុណ្យខាងក្រៅ ។

ដើមបុណ្យលើផ្ទះ　　ខ្លួនកើតពាន់ព្រះ　　កន្លោងគង់នៅ

បានត្រើត្រកាល　　កាត់ក្បាលឲ្យខ្ញុំ　　កណ្ដាលនាំទៅ

យកបុណ្យសំវត្ត ។

កណ្ដាលសុទ្ធខ្លាញ់ សាច់ពោះពងខ្លាញ់ ធ្មេញលោកចុកមាត់
ម៉ែឪជីវា ទន្តាបាក់ម៉ត់ ទុកក្បាលឲ្យគាត់
ក្បាលសុទ្ធតែឆ្អឹង ។

នេះហៅបុណ្យខុស ទាំងស្រីទាំងប្រុស ខ្ញុំប្រាប់កុំខឹង
ម៉ែឪនៅរស់ ចូរអស់លោកប្រឹង ធ្មេញគាត់នៅរឹង
បានខ្លាញ់ពិសា ។

ខ្លះជឿបុណ្យខ្លាំង យួរម្ហូបទាំងថ្នាំង យកទៅវត្តក៏
ម៉ែឪអត់ឃ្លាន ចង់បានណាស់ណា៎ ខ្លួយសួរកូនថា
មានសល់ឬទេ ។

ព្រឹកឡើងឃ្លានបាយ ញ៉ាំពោះញើសស្តាយ ឃើញសម្លគេ
កូនឆ្លើយរឹងថ្កាន មិនបានសល់ទេ ខ្ញុំល្មគ្រាន់តែ
ទៅវត្តទេឪ ។

ឪពុកសួរថា បើដួសកាលណា ចែកឪខ្លះទៅ
កូនខ្លះឆ្លើយប្រាប់ ថាបាបណាស់ឪ គេថាមិនត្រូវ

ទុំស៊ីមុនលោក ។

ម៉ែឪចាស់ៗ ព្រឹកល្ងៀងឃ្លានណាស់ គួរឲ្យវិយោគ

ទុំទាវពិសា ក្មួនជាមុនលោក ពុំបានបរិភោគ

គេឲ្យបាបផង ។

នេះបុណ្យផ្កាប់មុខ ឬបុណ្យចោលស្រុក ព្រោះដើរផ្លូវផ្គង

បុណ្យមិនត្រកាល វិសាលទៀយហោង ព្រោះដើរគន្លង

ឲ្យម៉ែឪរងគាំ ។

ពួកជនឈ្លានពាន មិនបេះធ្វើទាន ច្រើនធ្វើទានក្បត់

សទ្ធាមិនជ្រៅ ជ្រុលទៅតែវត្ត ឲ្យព្រះដើមអត់

ស្រុកឃ្លានពោកផ្អែក ។

នេះសង់ខុសណាស់ មកពីមិនច្បាស់ ច្បាប់ធម៌វិន័យ

បានជាប្រព្រឹត្ត គំនិតព្រៃផ្សៃ បន្ថោកតម្លៃ

នៃអ្នកមានគុណ ។

យល់ខុសស្រឡះ ព្រោះមិនស្គាល់ព្រះ មិនច្បាស់ដើមគុណ

អ្នកបុរាណ ថាបានធ្វើបុណ្យ ត្រូវថ្វាយព្រះមុន
សឹមថ្វាយព្រះសង្ឃ ។

រៀបចង្ហាន់ព្រះ បូជាសំពះ មើលព្រះឲ្យត្រង់
ប្រាជ្ញប្រាប់ជាបែប សន្ធូបតម្រង់ ទើរភត្តថ្វាយសង្ឃ
ត្រូវថ្វាយព្រះមុន ។

គឺជាភោជនា មាតាបិតា បូជាតបគុណ
សឹមថ្វាយព្រះសង្ឃ ទ្រទ្រង់សីលបុណ្យ ព្រោះម្ដាយមានគុណ
រកអ្វីស្មើគ្មាន ។

ត្រូវធ្វើបុណ្យឆ្អែត ម៉ែឪស៊ីកើត កំពុងស្រេកឃ្លាន
ម៉ែឪរស់នៅ កូនត្រូវធ្វើទាន បំបាត់ក្ដីឃ្លាន
ហៅធ្វើបុណ្យឆ្អែត ។

ហៅបុណ្យឆ្អី កុំចាំគាត់ឈឺ បរិភោគលែងកើត
ជូនគាត់កាលជា ហៅថាបុណ្យឆ្អែត គាត់បរិភោគកើត
បានជាងរនោច ។

សុះបាត់ជីវិត បុណ្យខែងរំលឹក ដូចថ្ងៃ ១០ រោច
កូនចៅទាំងឡាយ យកបាយឲ្យខ្មោច ម៉ែឪកប្រយោជន៍
ខ្មោចណាចេះស៊ី ។

កត្តិកមាសា ចេញខ្យល់រងា ត្រជាក់ពេញទី
មិនគិតរកភួយ បាន ១ ឬ ២ ទាំងមិនសាមគ្គី
រកព្ញូកជូនគាត់ ។

ត្រូវរករបស់ ជាស្នួបទាន់រស់ ដណ្តប់ជូនគាត់
កុំចាំដាច់ខ្យល់ ទើបខ្វល់គ្រប់មាត់ រកស្នបរុំគាត់
ដណ្តាប់ឲ្យខ្មួស ។

ឲ្យភ្លើងក្រោកររ ទទួលអំណរ មិនដឹងត្រូវខុស
ម្តេចមិនខ្វល់ខ្វាយ ជូនម្តាយកាលរស់ ម្តេចចាំខ្យល់អស់
ទើបធ្វើទុក្ខខ្សារ ។

កាលគាត់រស់នៅ ព្រឹកល្ងាចក្តុលក្តៅ ស្រែកឃ្លានអស្ចារ្យ
មិនគិតជូនគាត់ ឲ្យអត់អាហារ ឲ្យតែធ្វើការ

ចាំផ្ទុះម្សៅគេ ។

ចំណីត្រីសាច់ ចង់ស៊ើរប្រកាច់ អត់ជូនគាត់ទេ
ផល់ឈើផ្ដែកៗ ម្ហូតៗទើបរេ ដើកផុះទើបគេ

ជូននំចំណី ។

ទាំងជិតទាំងឆ្ងាយ មូលមកសួរម្ដាយ ទាំងប្រុសទាំងស្រី
ទុរេននំបុ័ង សម្រាប់ថ្មីៗ ម្ដាយឈឺលែងស្ដី

រីងស្គមស្មួតក ។

កូនហៅអីម៉ែ ! ម៉ែស្គាល់ខ្ញុំទេ ? បានចំណីល្អ
ម្ដាយពោលខ្សាវៗ គ្រាវៗឆ្លើយត ថាអើងងមក៏

ម៉ែរងរណាស់ណា៎ ។

កាលម៉ែមិនឈឺ មិនមានជម្ងឺ នោះកូនរាល់គ្នា
មិនរកណិតម៉ែ លុះម៉ែជរា ទើបកូនរាល់គ្នា

មករុញបញ្ជូល ។

ទ្បីម៉ែស្លាប់បាត់ ទើបកូនប្រវាត់ ប្រាប់ញាតិត្រកូល ។

យោសនាធនធាន ព្រៀងលានថ្ងៃចូល មកជុំប្រមូល
ធ្វើបុណ្យឱ្យខ្មោច ។
ខែផល្គុនចេត្រ ថ្ងៃក្តៅក្រខ្សែត ឆ្ងាយទឹកហិនហោច
ម៉ែឪចាស់ៗ ក្តៅណាស់ររលោច មិនរកទឹកស្រោច
ឪពុកម្តាយសោះ ។
មិនមានជួបប៉ាក់ មិនដងទឹកដាក់ ពាងណោយសព្តោះ
ដល់ពេលគាត់ស្លាប់ នោះស្រាប់តែឈ្មោះ អបទឹកក្អមនោះ
ហៅលើកបង្សាស ។
ម៉ែឪរស់នៅ មិននាំគ្នាទៅ ធ្វើការប្រវាស់
ដាក់វេនក្រោយមុខ តបគុណគាត់ចាស់ ស្លាប់ហើយធ្វើណាស់
ដណ្តើមគ្នាជុស ។
ដូចស្រោចគល់ឈើ មាកទឹកលេងលើ មិនដឹងត្រូវខុស
ទើបកូនវង្សា ស្នាលាទោសខុស ម៉ែឪនៅរស់
មិនដែលវន្ទា ។

កាលមានជីវិត នោះកូនគ្មានគិត ម្ដេចនៅវេទា
ម្ដាយធ្មុំពុកខ្នងខ្ទាន កូនគ្មានបូជា បំពេញសច្ចា
ឲ្យម្ដាយស្នាទាន ។

ស្ដាប់ធម៌ទេសនា ឲ្យម្ដាយជ្រះថ្លា រកសួគ៌និព្វាន
ប្រើម្ដាំយធ្វើឆ្នាំ នៅចាំចង្ក្រាន ឲ្យទៅស្នាទាន
ឲ្យឆាប់មកវិញ ។

មើលកូនយកពៅ ថែនេះកូនទៅ ដកស្ទូងស្រែមិញ
ម្ដាយទៅវត្តវារះ មកផ្ទះបំណេញ ម្ដាយប្រាប់ទៅវិញ
អញស្ដាប់លោកទេសន៍ ។

កូនជាស្ទូងហើយ ស្ដាប់ចុះម៉ែអើយ! ថែនេះកុំភ្លេស
កណ្ដាប់ក្រៀមហែង ម៉ែបង់ប្រហែស ដើរស្ដាប់ទេសន៍
សំណាបចុកថ្នាល ។

១ ខែ ៤ សីល គេថាម្ដាយខ្ជិល ញុកកូនត្រកាល
ទុកម្ដាយគ្រាន់ប្រើ បម្រើកូនស្រាល ម្ដាយខ្ចបខ្លួនក្បាល

ដែលស្គាល់ពុទ្ធដីការ ។

ស្លាប់ទៅជាខុស គេរុលចេះសុស ហើយគេនាំគ្នា
រើសដាក់ចៅ ក្នុកស្លោរនិប្ញា ហៅញាតិកា
ហែតាក្រុទៅវត្ត ។

ឲ្យនៅស្តាប់ធម៌ ឲ្យតាក្រុក្រោករអរ ព្រោះដែលប្រើគាត់
កាលគាត់រស់នៅ មិនឲ្យទៅវត្ត ឱ្យតនេះម្លោចម៉ត់
ទើបឲ្យទៅឋាន ។

ហោតុគេនេះអ្នកអើយ! កុំជឿព្រាងើយ ប្រុសស្រីគ្រប់ប្រាណ
បម្រើមាតា បិតាកុំខាន ទើបសុខក្សេមក្សាន្ត
បានអាយុវែង ។

កុំគប្បីធ្វេស កុំល្មោះបបេស នឹងដែម៉ន្ទឹងឯ
ជាតិនេះជាតិក្រោយ ទុក្ខសោយមិនដែលបី ព្រះពុទ្ធសំដែង
ច្បាស់កតសង្ស័យ ។

[illegible]រក ទំទាំរូបទុក្ខ ឃ្មួរយាវពោកព្រៃ

អាយុ ១ កប្ប គ្មានរាប់ខែថ្ងៃ បើមាននិរ្យ័យ
ទើបរួចមកបាន ។

មកកើតជាប្រេត រូបទើបអណ្តែត កើតជាតិរច្ឆាន
លុះអស់ទេវតា ទើបជាមនុស្សបាន ខ្វិនខ្វាក់ក៏មាន
គថ្លង់ឃ្លង់ក៏ស្រែង ។

ជាឆ្កួតច្រើនជាតិ ព្រោះទោសប្រមាថ ឪពុកម្តាយសង់
មាក់ងាយដល់ព្រះ ក្នុងផ្ទះឥតក្រែង ទើបបានចំបែង
រងទុក្ខប្នេះណា ។

ថ្លែងប្រាប់ប៉ុណ្ណោះ សូមបញ្ឈប់ស្លេះ សង្ខេបវាចា
ថ្លែងមកប៉ុន្មាន សូមបានផល្លា ដូចក្តីប្រាថ្នា
ដល់ និព្វានហោង ។

ចប់បរិបូណ៌

កិរិយាបិញ្ចឹមដោយកម្រ

បទព្រហ្មគីត

សូមក្រើនដល់បុរស ស្ត្រីទាំងអស់គ្រប់ៗប្រាណ
តូចធំទាំងប៉ុន្មាន ត្រូវប្រដៅខ្លួនឲ្យល្អ ។
កាលនៅលីវកម្លោះ ក្រមុំនោះអ្នកនាងអើយ
ប្រឹងប្រែងកុំកន្តើយ កុំព្រងើយត្រូវធ្វើស្វាហ៍ ។
កុំអាងថានៅក្មេង ដើរតែលេងកាត់រកគ្នា
បៀរប៉ោផ្សកញ្ឆា សេពាសុរាទឹកត្នោតជូរ ។
ប្រព្រឹត្តអនាចារ ដើរបោលការគ្មានគិតគួរ
ជល់មាន់លេងល្បុក ដើររមើលរាំ ឬ ស្តាប់ច្រៀង ។
មានប្តីប្រពន្ធហើយ កុំធ្វេសធ្វើយត្រូវផ្ចាត់ផ្ចង់
គេហៅទៅនាំច្រៀង ត្រូវប្រកែកកុំដើរលេង ។
យើងដេកពីព្រលប់ កណ្តាលយប់ក្រោកគិតគ្រង
រៀបចាំទីកន្លែង ផ្ទះសម្បែងប្រុងប្រយ័ត្ន ។

ធ្វើឲ្យប្រពន្ធកោត　មនុស្សស្រីលោតបេះប្រណិប័តន៍
ដិតព្រឹកភ្លាក់ឡើងចាត់　ធ្វើរបររបស់ខ្លួន ។
រក្សាទ្រព្យទុកដាក់　ស្រូវមាសប្រាក់ប្រឹងថែថ្នម
យើងតែមានកូនស្ងួន　កុំប្រហែសណា៎អ្នកអើយ! ។
មានដីជុំវិញផ្ទះ　ដាំអ្វីខ្លះកុំខានឡើយ
បន្លែអន្លក់ហើយ　បោកអំពៅត្រាវដំឡូង ។
ស្វាយខ្នុរល្មុតសែដា　ទៀនម្លូស្លាត្របែកដូង
បានគ្នាជាដំបូង　គោងបណ្ដុះមេគំនិត ។
ដល់យើងមានកូនមក　សត្វបូលស្រកធ្វើដំរីត
យើងស្រលាញ់គំនិត　ស្រណុកគិតព្រោះប្រុងទុក ។
បើកើតកូនប៉ុន្មាន　វាចង់បានគ្រឿងគ្រប់មុខ
វាទារម្ដាយឪពុក　នាំរកទារពៅជ្រមាស ។
ទារហូលព្រែទ្រោទ្រាញ់　ទារស៊ីឆ្ងាញ់ចំណីពាស
កូនស្រីទារពោជ្រមាស　យើងមិនខានចិញ្ចឹមវា ។

កូនប្រុសមកស្បែកជើង ទោះអាទៀងគេខុសគ្នា
យើងរាស្ត្រជាតិអ្នកជា មានទ្រព្យបែកឲ្យកូន ។
ម៉ែឪមានមុខនោះ កូនសង្គ្រោះមិនសាបសូន្យ
បើយើងប្រដៅកូន កូនកោតខ្លាចអំណាចយើង ។
កូនកើតតាំងពីតូច ឃើញឪខូចភ្លាក់ដៃជើង
កាត់ចួលមកមិនចម្រើន ព្រោះតែយើងធ្វើទុកមក ។
បើយើងមិនចេះលេង តាំងពីក្មេងចេះលៃលក
ខំធ្វើខំប្រឹងរក ឥតខំនេរប្រឹងខ្សួយហ៏ ។
ឧបចាងឫស្សីស្រុក ដុះស្រណុកគ្រប់ល្អជា
ខ្ញុំសំណាកតាមៗគ្នា គេត្រូវការបង់ជាំណាស់ ។
បើខ្លួនឬស្សីព្រៃ ដុះពាញព្រៃបង្កៀតគ្រាស់
បន្លាណែនណាន់ណាស់ ចាក់គ្នា ញាញនៀបទាំងខ្លួន ។
ជាស្រុកបងបើក គល់មិនពាក់កាត់កោះខ្លួច
កើតកូនមកកាត់ដូច ទឹងនឹងកូនស្ដីមិនស្ដាប់ ។

មិនកាត់ពីណាទេ　　កាត់ពីមេបាវាស្រាប់
ព្រះអង្គទេសនាប្រាប់　　ប្រដៅខ្លួនឲ្យបានសិន ។
កុំធ្វើឫកកិរិយា　　ខុសមាត្រាគិតឲ្យឆ្អិន
រៀបចំខ្លួនឲ្យប៉ិន　　ដើបបង្ហាត់ទៅជាកូន ។
នេះពេញជាបិតា　　ប្រសើរជាទៅដល់កូន
ធម៌នេះរាប់ដប់ប្អូន　　ស្មើរមួយពាន់គ្មានបានមួយ ។
ពួកពាលមានច្រើនណាស់　　ទាំងក្មេងចាស់នាំគេព្រួយ
ព្រឹកឡើងនៅរង្វួយ　　ផឹករលោកហើយត្រៀមស្រា ។
ខិនខ្លះនៅកម្លោះ　　ដើរម៉ះម៉ោះសេពសុរា
ខិនខ្លះចាស់សិរសា　　នៅល្បែងល្បាស្រែកតាមផ្លូវ ។
មានកូនចៅសន្ធឹក　　មិនប្រែឫកឲ្យត្រឹមត្រូវ
ធ្វើស្រែរាល់រដូវ　　គ្មានសល់ស្រូវស៊ីដល់ខួប ។
ព្រោះធ្វើសោះកែខាន　　គ្មានចប់បានមករួមរួប
រវល់កាត់ទៅជួប　　រកពួកម៉ាកពាលរសោច ។

ផ្ទះលេចគ្មានជញ្ជាំង　　កន្ទេលបាំងក៏ហិនហោច
ច្រើនដើរគិតប្រយោជន៍　មិនខ្មាសគេអ្នកក្នុងស្រុក ។
មាន់រងាវគេភ្ញាក់ទីង　　ឯងទៅប្រឹងដេកស្រមុក
គេគ្រវៃស្រែរអុក　　អស់ទាំងស្រុកមាត់រអឹងកង ។
ឯងដេកខ្រមន់ណាស់　　ប្រពន្ធដាស់ចាប់ឆាក់ផង
ធ្វើការចាំតែហាង　　ច្រើនតែលេនលានដេកថ្ងៃខ្ពុយ ។
ចំនេរខ្លួនពោកណាស់　　រាបម័គោក្រាស់ទៅបែកស្លុយ
តែប្រាំងដីគោកហុយ　　មិនលើកភ្លឺប្រជាប់ទឹក ។
មកពីលេងផ្ទះគេ　　ហួសទៅទេជឿស្រាផឹក
នេះព្រោកជិតប្រមឹក　　មកពីផឹកជេរនោឡា ។
កូនស្រីក្រមុំគ្រាន់　　គ្មានស្លៀកវណ្ឌខ្លួនធំបោ៉
កូនប្រុសគ្មានអាវខោ　　ធ្វើពុកគិតពីតើបស្រូវ ។
ទៅសងបំណុលស្រា　　នៃអាគ្មារាល់រដូវ
ខ្សួខ្សា មាត់ញ៉ាំញ៉ីវ　　គ្រាន់តែធ្វើកាត់បំផ្លាញ ។

ម៉ែឪគេជិតខាង មានសំណាងសាងបង្ហាញ
ដៃជើងគេមិនក្រាញ មិនស្មុគ្រស្មាញទាំងតូចធំ ។
ម៉ែឪសង់យ៉ាងហ្នឹង កុំទំពឹងបានរៀបចំ
បើកូនវាប្រឹងខំ វាហ៊ានជៀលមាយាទឪ ។
ថាដើរតែដីក្រលា មកឡូឡានេះមិនត្រូវ
ស្រទឹងហើយស្ងៀមនៅ ក្រពីឪមកដល់ខ្ញុំ ។
ម៉ែឪបែបយ៉ាងហ្នឹង កុំទំពឹងថាគុណាធំ
គុណាតូចប៉ុនដីដុំ ព្រោះគ្មានធម៌សង្គ្រោះកូន ។
មោគុនេះស្ដាប់ឲ្យដាក់ គោងតែភ្ញាក់ប្រឹងស្មុះស្មូន
ប្រដៅខ្លួនមុនកូន ឲ្យបានបទដាក់ឡាក់ហ៊ាន ។
ប្រឹងកែមាយាទទៀត ដែលបោលម្សៀតទាំងប៉ុន្មាន
ទើបពូជយើងស្ដើងថ្កាន កូនក៏មានស្ដីថាឲ្យ ។
ម្យ៉ាងទៀតពួកស្រីៗ ដែលមានប្ដីកុំបណ្ដោយ
ស្រីខ្លះមាយាទល្ហោយ ផ្អែកជីវិតលើប្រុសប្ដី ។

ប្ដីទៅស្រែបាត់សូន្យ ដេកខ្ទិបក្នុងគ្រឹះបុះដី
ប្រមុះយកដៃឈ្មី ហារមាត់ស្ទាបមួយចំអាម ។
ថ្ងៃរះទើបក្រោកឡើង ស្ទើសើងម៉ឹងភ្នែករហាម
ពាត់ខ្លួនអាកដើមអ៉ាម មិនលប់មុខទាំងក្រញ៉ាះ ។
រអ្ដុយមាត់ដណ្ដើរ ស្ទាបបណ្ដើររវូសគូដបុះ
គំនិតមិនមានដុះ តែមាត់ប៉ុនផើរឈ្លោះណាស់ ។
បើស៊ីមើលមិនទាន់ មាត់រន្ទានញាប់រហ័ស
ទៅហារក៏ប៉ុនណាស់ តែប៉ុនខាងបន្ទោសប្ដី ។
បើមានគេប្រជុំ ឬជំនុំពីរឿងអ្វី
រអ្ដុរបោលនៅដី ឈរស្ដាប់គេមាត់ស៊ីអស់ ។
បើប៉ុកអង្ករស្រូវ ខ្ទាយចេញទៅខូចរបស់
ផតស្ដាយផតឡូចអស់ ឈ្លូសដីលប់ឡូចគេខាន ។
របស់ប្ដីរកបាន ទាំងប៉ុន្មានរអ្វូរសរាល់
ដល់ដៃស្ទើរមិនទាន់ ព្រោះជំពាក់ជ្រៀវគេស៊ី ។

បែបនេះមិនមែនស្រី　　ចាស់លោកស្ដីហៅថាញី
រកបានមិនគ្រាន់ស៊ី　　ក្មួនលន់ប្យង្ការចាស់ ។
ពីក្មេងកម្លាំងមាន　　ឃើញរកបានជាយចំណាស់
ចាំមើលដល់ខ្លួនចាស់　　ថយកម្លាំងអាងអ្នកណា? ។
ដែលខ្ញុំក្រើនរំលឹក　　ព្រោះខ្ញុំនឹកជាតិខេមរា
ចង់បានឲ្យថ្លៃថ្លា　　នាំដ្ឋតាប៉ុណ្ណោះហោង ។

វររ្ទសាន

ពុទ្ធប្រវត្តិ

នមត្ថុ រតនត្តយស្ស

សូមនមស្ការចំពោះព្រះរតនត្រ័យ ។

ហើយសូមថ្លែងរឿងពុទ្ធប្រវត្តិ ជាពាក្យកាព្យ ដោយសង្ខេប

ដូចតទៅនេះ ៖

បទពាក្យ ៧

កាលព្រះសិទ្ធត្ថថ្លៃប្រសើរ ទ្រង់ព្រះដំណើរចាកក្រុងក្រៃ
ដើម្បីបុព្វជ្ជានាព្រឹក្សព្រៃ ដោយលះព្រះទ័យឥតសាទរ ។
ព្រះនាងពិម្ពាភ្ញាក់ផ្ទំ មិនឃើញបរមភស្តា
ទ្រង់ព្រះកន្សែងសោយសោកា ដោយព្រះកំពាទំនួញថ្លែង ។
ថាឱ! ភស្តាពិម្ពាអើយ ម្តេចឡើយនិរាសចាកកន្លែង
ឲ្យខ្ញុំកំព្រានៅម្នាក់ឯង កណ្តាប់នឹងកូនសូន្យអាល័យ ។
ម្តេចទ្រង់មិនស្តាយបុត្រទារក ដែលកើតមកបានមួយថ្ងៃ
មិនសមបើលះព្រះហឫទ័យ ដាច់ឥតអាល័យអ្វីម្ល៉េះណា ។

នុ៎ះនុ៎! រាហុលកូនប្រិមប្រិយ អ្នកទើបកើតថ្មីៗល្អថា
គួរឲ្យអ្នកនឹងកើតស្នេហា មិនសមបើបាមិនស្គាល់អ្វី ។

បញ្ញាបរិច្ឆេទ

កាលព្រះមហាសត្វមានឫទ្ធិ ទ្រង់គង់ពាជីស្ដេចចេញទៅ
ចាកព្រះនគរកាន់ព្រៃជ្រៅ ដោយនូវឆន្នះគម្រប់បី ។
ទ្រង់ហោះរំលងព្រះពនិពាំង ទោះមារមករាំងយ៉ាងណាក្ដី
ក៏ឃាត់មិនឈ្នះព្រះចេស្រី ដោយបុណ្យបារមីពីបុព្វជាតិ ។
ព្រះពោធិសត្វកាត់ស្រុកទៅ ដល់ទីព្រៃជ្រៅហើយឲ្យឃាត់
ទ្រង់ចុះចាកសេះយាងតរតាត នរនាថឈប់នៅក្បែរនទី ។
មាននាមហៅថាអនោមា ព្រះចមភាវាទ្រង់ឃ្លាតខ្ចី
កាត់ព្រះកេសាដោយសេរី ដើម្បីទ្រទ្រង់ភេទបព្វជ្ជា ។
ហើយទ្រង់ត្រាស់ហៅនាយឆន្នៈ ដែលតាមគារវៈទ្រង់ផ្ដាំថា
ណែ ឆន្ន! ចូរទៅទូលបិតា ថាយើងសុខាឥតទុក្ខឡើយ ។

ទុក្ករកិរិយាបរិច្ឆេទ

កាលព្រះមហាសត្វជាមុនិ ខ្ពស់ផុតព្រៃលោកទ្រង់ផ្នួសហើយ
ទ្រង់ព្យាយាមតឹងតង្វួរឡើយ តប្រង់ទៅត្រើយព្រះញាណធំ ។
ទ្រង់គង់ក្រោមម្លប់រាំងសាខា ក្នុងព្រៃព្រឹក្សាស្ងាត់ទូរគមន៍
គង់ផ្ទាល់ដីថ្មចន្លោះភ្នំ ហៅចំធ្វើទុក្ករកិរិយា ។
ទ្រង់សាក់ស្ទុះប្រដៅចិត្ត ដោយទ្រង់ប្រព្រឹត្តនូវក្រិត្យា
ពែនខ្នាស់ព្រះបាតខ្វែងលើគ្នា ប្រាប់ថាដើរដង ៧ ថ្ងៃ ។
បុកពោយស្រពាន់តែជើងចុះ ចិត្តនៅក្នុងនោះកុំសង្ស័យ
ធ្វើកម្មដ្ឋានឲ្យកើតញោយឲ្យ ញាណធំប្រពៃណាំចិត្តរើយ ។
ចំណែកដៃដងតម្រូមគ្នា នោះខ្យល់រលាធ្វើព្រងើយ
៧ ថ្ងៃនេះមិនក្រោកឡើយ ភ្នែកអើយកុំងុយយើងមិនលើក ។
ពោះណោតប្ញុះអ្នកទ្រាំកុំឃ្លាន ដែលស្លាប់មានស្លាប់តែព្រឹក
កាយសង់អន្លុយកុំញ័រពោក នោះឃ្លាននោះព្រួសកយើងមិន ។

លុះដល់គម្រប់ ៧ ថ្ងៃ   មិនឃើញចម៍ថ្លៃទ្រមឹស្វែងរក
ផ្លាស់កន្លែងទៀតចាំរៃលលក ទ្រង់ចូលទៅដេកម្លប់ដើមខែ ។
ទ្រង់ទូន្មានចិត្តឲ្យឧស្សាហ៍ ចំរើនមេត្តាជាប្រក្រតី
ជាចិត្តសង់អត់កុំខ្វល់អ្វី   ឃើងខ្ញើមភពបីណាំចិត្តណា ។
កាលមុនឃើងមកឃើងឃើញខ្លួន ទេវទូតទាំងបួននៅព្រឹក្សា
និម្មិតរូបចាស់រូបឈឺផ្កា   រូបស្លាប់រអាកើតទុក្ខភ័យ ។
លុះឃើញបព្វជិតកោតខ្លួអ្នកបួស ចិត្តយល់ថាបួសពិភពព្រៃ
មានកែកេខនេះទើបប្រពៃ   ដុតភ័យគឺកើតចាស់ឈឺស្លាប់ ។
ព្រោះគ្មានដំណាក់នឹងទ្រព្យធន គ្មានកូនប្រពន្ធញាតិចង់ចាប់
ស្វែងរកនិព្វានស្រុកគ្មានស្លាប់ ចូរចិត្តអ្នកស្តាប់ឃើងទូន្មាន ។
បេះបួសស្លឹកឈើសោយសិនទៅ សុខចិត្តតែនៅព្រៃអត់ឃ្លាន
ឃើងចំប្តូរយកព្រះនិព្វាន   សុខដំរែលងមានភ័យទៀតណា ។
អស្ចារ្យកាលព្រះពោធិសត្វ មហាបុរសគត់ទ្រង់ឧស្សាហ៍
ព្រះរត្តផុតស៊ីលាក់ពេលណា ក្រយាគ្មានសោយយូរឆ្នាំខែ ។

ស្គាំងស្គមក្រេមក្រមឃើញគ្មើង   សរសៃសរតឹងសាច់ខ្មៅដែរ

ហាលថ្ងៃក្តៀងខ្យល់យូរឆ្នាំខែ លុះតែប្រាំមួយឆ្នាំមកដល់ ។

ហើយព្រះមហាសត្វទ្រង់ជ្រាបថា ទុក្ករកិរិយាមិនមានផល

ជ្រាបស្រាប់សម្តេចព្រះទសពល ត្រឡប់ខ្វាយខ្វល់សោយក្រយា ។

កំណត់ ១ ថ្ងៃ ឆាន់ម្តងចុះ   កុំឲ្យតឹងពោះរវើប្រាជ្ញា

ពេលល្ងាចកុំឆាន់ស្រាលនិទ្រា ស្វែងរកបញ្ញាពោធិញ្ញាណ ។

ថ្លែងមកពោះៗ ផ្ទោះសេចក្តី ដើម្បីទៅមុខទុកនិទាន

កាលទ្រង់បានត្រាស់ច្បាស់ព្រះញាណ និទានពីនាងសុជាតា ។

ពេលមុនបានបន់អារក្សព្រៃ   ដោយនយ័ធ្លាប់ជឿជឿថា

អារក្សដើមជ្រៃជាទេវតា   នាងបន់ប្រាថ្នាហេតុ ៣ យ៉ាង ។

ហេតុ ១ ថាបើត្រូវមានប្តី   ចិត្តអន្សត្រិយលាសំលាង

ប្រុសចិត្តអាក្រក់កុំជិតខាង សូមលោកជួយនាងឲ្យផុត ។

សូមឲ្យប្តីនោះលុះដោយធម៌ មានចិត្តស្មោះសរល្អបរិសុទ្ធ

ហេតុ២ ថាសូមឲ្យបានបុត្រ   ដោយពិតចំហុកកូនប្រុសមុន ។

ហេតុពា សូមជួបតែអ្នកព្រាន ជាអ្នកអើអាចស្គាល់ទោសគុណ
លើបានជួបចិត្តថ្វាយ តាមមុន យកមកសងគុណលាលាបំណាន់ ។
នាងសុជាតាបន់ទៅហើយ មិនបានយូរឡើយនាងស្រីគន់
បានប្ដីចិត្តល្អដូចនាងបន់ បានកូនទាន់ហាន់ប្រុសមុនផង ។
នាងញៀទេវតារុក្ខាជ្រៃ នាងទំកែខ្ញៃពោកក្លួង
ធ្វើមធុបាយាសល្អឥតហ្មង ប៉ុនប៉ង់ព្រឹកឡើងឆ្លងទៅថ្វាយ ។
លាការបែរបន់បំណាន់នាង ដើម្បីរក្ដុគាងចិត្តស្រស់ស្រាយ
ដោយបានសម្រេចផលទាំងឡាយ ដែលខ្លួនខ្វល់ខ្វាយពីមុនហោច ។
ព្រឹកនោះគាប់ជួនជាព្រះអង្គ មកគង់ក្រោមដើមជ្រៃនោះផង
ដោយទ្រង់វិតក្កនឹកបំណង ប៉ុនប៉ងជាព្រះពុទ្ធពាក្ស ។
ពេលនោះសុជាតាប្រិមប្រិយ ប្រើនាងទាសីឲ្យកាន់យក
រំបោសទៅបោសជ្រះលែលាក រួចមកទើបទៅលាបំណាន់ ។
ទាសីស្រីនាងក៏ចូលទៅ ឃើញព្រះគង់នៅនាងរំភ័យស្ងន់
ត្រឡប់ជីរាបថាឃើញបន់ ឥឡូវឃើញទាន់ទេវតាហើយ ។

ទេវតារង្គុយនៅគល់ជ្រៃ ខ្ញុំឃើញខ្ញុំភ័យខ្លាំងពុំស្បើយ

ទេវតាអង្គុយផ្ញើព្រងើយ ម្ចាស់អើយព្រាត់ជីវិតក្លែងក្លាយ ។

នាងសុជាតាស្តាប់ទាសី ត្រេកអរប្រិមប្រិយហួសនិយាយ

ទើបនាំទាសីទូលជំនួយ បាយាសទៅថ្វាយលាបំណន់ ។

ដល់ហើយនាងចូលដោយសទ្ធា ក្រាបទៀបព្រះបាទថ្វាយអភិវន្ទ

ទូលថាខ្ញុំសូមលាបំណន់ ដែលបន់ពីមុនណាម្ចាស់ថ្លៃ ។

ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថាអាត្មា មិនមែនទេវតា អារក្សព្រៃ

ជាមនុស្សអ្នកបួសនៅក្នុងព្រៃ រត់ភ័យខ្លាចកើតចាស់ឈឺស្លាប់ ។

រកធម៌ត្រាស់ដឹងជាព្រះពុទ្ធ ឆ្លងសង្សារវដ្តឲ្យផុតតាប់

សំដែងទេសនាឲ្យសត្វស្តាប់ ថ្លែងប្រាប់ទោសគុណអ្នករាល់គ្នា ។

បើនាងចង់ថ្វាយដល់អាត្មា ចូរតាំងសច្ចាដោយសទ្ធា

កុំជឿអារក្សខ្មោចអ្នកតា ថាបន់ប្រាថ្នាបានដូចចិត្ត ។

បារមីដែលនាងសាងច្រើនជាតិ ផលនោះមិនឃ្លាតខុសគំនិត

និស្ស័យមានហើយចូរមកជិត ប្រគេនជីវិតតថាគត ។

មធុបាយាសដែលនាងថ្វាយ　　ដោះស្រាយអំពីបំណុលផុត
សច្ចាប្រដេះថ្លា ដោយមោះមុត　　ព្រះពុទ្ធទ្រង់គាន់បានត្រាស់ជាប់ ។
នាងបង្គំលាកាត់សំដៅ　　ឆ្ពោះទៅគ្រឹះឋានយ៉ាងប្រញាប់
ដើម្បីសំដែងរឿងរ៉ាវប្រាប់　　ស្វាមីឲ្យដាប់បានដឹងផង ។
ព្រះអង្គឆាន់ហើយកាន់ភាជន៍ទៅ ដល់ស្ទឹងទឹកជ្រោះហូរលឿនក្រៃ
ឈ្មោះនេរញ្ជរាជាប្រពៃ　　ព្រះអង្គលើកដៃបួងសួង ។
ថាបើបានត្រាស់ក្នុងថ្ងៃហ្នឹង　　ភាជន៍អណ្ដែតទីងច្រាសខ្ទឹក
បើមិនបានត្រាស់ក្នុងជលសា　　ទាញភាជន៍សុវណ្ណាបណ្ដោយទឹក ។
ព្រះអង្គដាក់ភាជន៍ទៅក្នុងស្ទឹង ភាជន៍អណ្ដែតទីបញ្ច្រាសទឹក
ឆាំងៗលឿនណាស់ទៅច្រាសទឹក ព្រះអង្គទ្រង់នឹកថាត្រាស់ជាប់ ។
ទ្រង់ស្ដេចនិមន្តមកតាមផ្លូវ　　មានព្រាហ្មណ៍ថ្វាយស្បូវ ៨ ក្ដាប់
ស្បូវនេះយកទៅទ្រង់មានគញ្ញ　　ទ្រង់គង់បានជាប់ផុសបល្ល័ង្ក ។
ព្រះអង្គទទួលស្បូវពីព្រាហ្មណ៍　　ទៅភ្ជាមទ្រង់ឈរទ្រឹងសំកាំង
ក្រោមពោធិព្រឹក្សទ្រង់នឹកតាំង　　តាំងក្បួនផ្ទៀងថ្លាំងមិនរាប់ ៗ

យកស្បូវទៅក្រាលពីខាងលិច ដំជ្រៀវមិនស្មើភាព
ទៅក្រាលខាងជើងក៏មិនរាប ឃើញភាពមិនស្មើមិនស្អាតបាត ។
ទ្រង់ក្រាលពីខាងទិសបូព៌ា ទើបទ្រង់ឃើញថាគ្មានគ្រោតគ្រាត
ដែនដីស្មើធេងស្មៅផ្កាព្រាត មានដីស្អាតទើបគង់ផ្គត់ ។
គឺទិសខាងកើតទ្រង់បែរមុខ ទិស ៣ លើកទុកចោលចេញផុត
អ្នកប្រាជ្ញសំដែងថាព្រះពុទ្ធ បានត្រាស់ចំហុតតែងបែរភក្ត្រ
ទៅបូព៌ាទិសាជាទៀងទាត់, សព្រះមហាសត្វដ៏សកអគ្គ
ជាម្ចាស់នៃយើងក៏ទ្រង់ស្ម័គ្រ បែរភក្ត្រទៅកើតហើយសច្ចា ។
ថាយើងអង្គុយនៅទីនេះ ឈប់ស្រេះលះលែងរើកាយា
ទោះបីឈាមសាច់ស្ងួតម្ចេចម្ចា អាត្មាក៏ស៊ូលែងក្រោកឡើង ។
សច្ចារួចហើយបែរភក្ត្រ ឆ្ពោះបូព៌ាទិសាយ៉ាងជុំជ្រឹង
ស្រាប់តែបល្ល័ង្កពេជ្រផុសឡើង គឺព្រោលរុងរឿងពេញទាំងព្រៃ ។
ប្រាប់បញ្ជាស់ថាអញមានរំពឹង នឹងបានត្រាស់ដឹងអស់ទុក្ខភ័យ
អញលែងកើតតទៅដទៃ ព្រោះហេតុបានញ្ញាយប្រ័មពាក ។

គិតស្រេចស្តេចឡើងគង់បល្ល័ង្ក បែនភ្នែនហើយតាំងប្រឹងប្រព្រឹត្ត

ទ្រង់ដកដង្ហើមហើយទ្រង់គិត អានាប្រាណាពិតក្នុងកម្មដ្ឋាន ។

ទ្រង់ស្គាល់ខ្យល់តូចនិងខ្យល់ធំ ចេញចូលប្រជុំពេញរាងប្រាណ

ទ្រង់ធ្វើអារម្មណ៍ឫស្សប្រមាណ មិនប៉ុន្មានទ្រង់បានត្រាស់ ។

ទ្រង់តាំងបញ្ចេញញាណអាសវស្និ ដញ្ញាណរស្មីភ្លឺថែងច្បាស់

ស្រាប់តែកូនមារ ពាល្ងណាស់ ចង់ព្រះជាម្ចាស់ដោយនិម្មិត ។

រាគី រាគា អរតី កូនមារតាំង ៣ ចូលមកជិត

រាគី គឺភ្លើងរាគៈ ៖ ជាមេកិលេសអាសវៈ

រាំនាញអារម្មណ៍ទៅទម្លាក់ ទ្រង់បានឃើញជាក់តាមដំណើរ

ព្រះអង្គទ្រង់ឃើញដោយនិម្មិត្ត មិនមែនរូបពិតគឺតណ្ហា ។

វិបស្សនូបក្កិលេស ទ្រង់ឃើញច្បាស់ថែសមិនប្រសើរ

ឃើញដូចពាំក្តាស្រស់ប្រហើរ មកធ្វើដំណើរការមិនសម ។

ឃើញដូចជាទ្រង់មិនទាន់បួស ចិត្តចេញទៅហួសផ្ការម្យល៍

ឃើញដូចទ្រង់បានអភិសេក នូវរាជ្យម្នាណ៍តាំងម្ចាស់សៅ ។

ពេលរួបទេកណ្ដាលព្រៃ ទ្រង់ភ្ញាក់ព្រះទ័យដូចភ្លើងក្ដៅ
ថាឃើញនារីអញឃ្លប់នៅ ឥតមកលេងអញឡើងហើយ ។
អនិច្ចាប្រែបថាមិនឡើងទេ បានជាអញរេរត់គោះដើយ
បើឡើងអញនៅក្នុងវាំងហើយ ក្ដាក់នេះហើយជាភ្លើងមួយ ។
ឥវាក្យពិជាមេស្លាប់ ចិត្តសង់ឯមិនស្លាប់ចេះតែព្រួយ
អនិច្ចាធម៌លក្ខណៈមួយ មកជួយផ្ដិតនារីរញ្ចេញ ។
ព្រះអង្គទ្រង់តាំងបសាងត៍ បង្គាប់ការម្មណ៍ទំបំពេញ
វាយនិរណោះព្រានបណ្ដោញ ចិត្តត្រង់រលេញអវិយសេច ។
វិលចូលមកកាន់វិបស្សនា ផ្ញើឈានគាប់ផ្កានារីផ្កាប់
មុត្តហៈនិម្មិត្តឃើញសម្រេច ឃើញឈើក្រោកចងបាស់ខ្ពង់គេង ។
ឥវានោះយាវដើរចេញទៅ លក់សឥតទៅស្ងួតសំពោង
អនិច្ចាលក្ខណ៍មកជួយយោង នេះសុទ្ធតែក្រោសវិបស្សនា ។
ទ្រង់នាំព្យាយាមមកទៅដល់ វាល់ខ្យល់បល្ល្យាសវាំតា
ស្រាប់ក្មួនមារ ១ ឈ្មោះថា នាងស្រីរាគាចូលមកទៀត ។

ព្រោះហេតុអារម្មណ៍នាំនាំទៅ និមិត្តសំដៅទោសហៀតៈហៀត
រាគកិលេសមកជ្រែកហៀត ឲ្យឆ្ងៀតនឹកទៅគគរា ។
រាគកិលេសវាមកតាម គឺវត្ថុកាមដោយករុណា
កិលេសកាមមានទ្រព្យា របស់រាគគ្មានវិញ្ញាណ ។
គឺស្នេហ៍ជ្រួតជ្រែសង្ខារ កណ្ដាលសង្សារទាំងប៉ុន្មាន
និមិត្តឃើញទ្រព្យកាក់ល្ងិងថ្កាន នៅលើទីស្ថានដែនបុរី ។
រាគវាទាញរួសគំនិត វាញ៉ាំងវាបំនឧបអារម្មណ៍
ពីព្រោះចិត្តធ្លាប់ត្រាំនឹងប្រាំ ឋានដារវានាំកាក់សំដៅ ។
រាគកិលេសប្រាសគំនិត ឲ្យហានិមិត្តឃើញក្រឡៅ
មេគំមេគាងស្រស់ស្រងៅ រាគមកហៅទៅក្រសាល ។
ស្រីស្អំក្រមុំព្រហ្មចារី មានភ្លេងភ្លេងគ្រឿងព្រលាក់ស្រាអាល
រាគគិតចិត្តស្រើបស្រាល បណ្ដាលព្រះទ័យជិត១ម៉ោង ។
ស្រាប់តែប្រែខ្លាចស្រាកសប្បាយ ព្រះទ័យនឿយណាយពោះប្រហោង
ទ្រង់តក់ស្លុតចិត្តប្រឹងទាយស្នោង ព្រះអំណែងាងគុណា ។

ខ្ញុំជាខ្ញុំពាំងព្រាកដ៍ បានជាអញរស់ក្រោចយាត្រា
ព្រោះភ្លាចខ្ញុំខ្វល់ណាំចិត្តណាំ ជាយើរាគាចោរអប្រិយ ។
អញបានបរក្រោបលើបល្ល័ង្ក រាគាមកបាំងអញធ្វើរៀ
ហង់ទៅវិញចុះកាន់ទ្រុកឈើ អញមិនធ្វើបុំហង់ទៀតទេ ។
ព្រោះអត្តកិរិប្រម័ងបរិគម្ម ក្របជងរការម្មណ៍មិនមេ្យទេ
ឃើញតែខ្ញុំឥតសុខទេ លុះតែនិមិត្តឃើញរាគា ។
ឃើញដូចពាក្យល្មោគនឹងស្រីស្នំ កំពុងតែនាំចាស់ជរា
ធ្មេញបាក់ខ្នងកោងស្រមោគ្រាំគ្រា គ្រប់រូបរាល់ខ្លួនមិនសួរក្រោះ ។
កូនមារមួយទៀតឈ្មោះអារតី គំរប់ជាបីព្រាកឿងតក្រោក
និមិត្តឃើញស្រស់កំពុងក្រោក សប្បាយស្រួលពេកញាំវីតស្រ្ទើយ ។
អកុសលធម៌ដីអាក្រក់ តែងតាមមកដាក់អកុសបី
នេះសិរជាតួអារតី និមិត្តទាំងបីកូនមារា ។
អញស្គាល់ក្បាលហើយមេចវៀង អញយកព្រះត្រៃលក្ខណា
អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា ធម៌បីនេះណាផ្ចាញ់មេបី ។

ជាធម៌អាក្រក់ខ្លាំងមហិមា រាគី ទោសា មោហី
វិនាសសាបសូន្យគ្មានសល់អ្វី ដែលព្រះជិនស្រីយកបញ្ញា ។
គឺឈ្នះដោយញាណឈ្នះជំពោះ ធម៌ខន្តីនោះដ៏ថ្លៃថ្លា
បើនឹងមានកូនមារមកពីណា គឺទ្រង់កាប់ផ្តាច់ឈ្លាក្រែក ។
គឺចិត្តហើយនឹងចេតសិក ព្រាជ្ញលោកុប្បត្តិកជាឧប្បមេយ្យ
ធម៌អសិចម្មជ្រោលជ្រៅក្រែក រីកក្រៃខនិទានឲ្យស្រួលស្តាប់ ។
នេះក្រុមធម៌ក្រឡើកកើតហោស់ បើយើងជជីកឲ្យស្បាស់ត្រូវមើលច្បាប់
សន្សំបារមីពាក្យយាមត្រាប់ ត្រូវខំរៀនគាប់កុំប្រហែស ។
រៀនសូត្រឲ្យចាំចេះមុតមាំ ដឹកនាំចិត្តយើងមិនឲ្យឆ្គេស
ឲ្យបានជាមនុស្សល្អវិសេស ឃ្លាតចាកកិលេសផុតអន្តរាយ ។

មារវិជយបរិច្ឆេទ

បទព្រហ្មគីត

កាលព្រះសាស្តាចារ្យ ផ្ចាញ់កូនមារបាញ់អន្តរាយ
វិនាសប្រាស់ផ្ចាត់ផ្ចាយ ទាត់ទៅឆ្ងាយដោយញាណញេយ្យ ។

ស្រាប់តែមារលើកពល ចូលមកដល់ជាច្រើនក្រៃ

រសៀលពេលល្ងាចថ្ងៃ ជិះដំរីមេខលា ៕

ព្រះអង្គឃើញដោយឈាន គឺកម្មដ្ឋានវិបស្សនា

និមិត្ត ពីរតម្រា បដិភាគ ឧគ្គហៈ ៕

លោភៈជាដំរី មារអប្រិយ៍គឺទោសៈ

ចិត្តខឹងជាក្ដយាប្ញ មកសង្គ្រាមជាឈាន ៥ ៕

មោហៈ គឺ មារា មកពាធាបីតិ ៥

បែកដៃច្រើនស្លេងស្ដាំ គឺកោធៈវិងគិងរោគ ៕

រោយខ្ទង់ពេយបង្អុះ លែនស្មើរប្រះក្នុងកាយលោភ

ស្ទើកជើងបែកញើសជោគ ដោយលោកព្រញាងក្នុងព្រះអង្គ ៕

ធ្វើឈានបហានៈ ជម្ពូបះទាញជម្រង់

ធ្វើចិត្តប្បស្នូតត្រង់ កងពលមារជាង ១០០០ ៕

៥០០ កិលេសសត្រូ ព្រះសម្ពុទ្ធចាប់ជ័យជាន់

ព្រះទ្រង់គិតតាមគន់ រូបតណ្ហា ១០៨ ៕

ព្រមទាំងឧបាទាន ទ្រង់វាយព្រានដោយបារមី
អកុសលព្រះជិនស្រី វាយបណ្ដាញអស់តែម្ដង ។
អកុសលធម៌លាមក វាទៅធ្លាក់រកបំពាង
ព្រះអង្គចាប់មកគ្រង ធម៌គង់ដាក់ដោយខ្លួន ។
អរិយសច្ចព្រហ្មវិហារ ចែកប្រការមាន ៤ ៗ
អាសវៈ អន្លង់ ៤ វាប្រមុជអរិយសច្ច ។
អគតិ ៤ នោះទា រួមសមគ្គាឱ្យយៈកាច់
ទាញព្រហ្មវិហារដាច់ ធ្លាក់ទៅអបាយ ៤ ។
៤ ៗ គ្រប់ ៣ និង ១២ ដងឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន
អរិយសច្ច ៤ ព្រហ្មវិហារជា ៨ ។
បិដ្ឋកម្មមានតិចទេ អាក្រក់តែដេរដាសដី
រួមធម៌បាបពេញទី ១៥ ទៀតចង្អៀតពេញ ។
១ខ្ចួ ៥ និងកាមគុណ លោកីយមុនមិនព្រមចេញ
នីវរណៈ ៥ ព្រួតរៀញ វាយបណ្ដាញបិទ ៥ ។

មិនឈ្នះតួអង្គឈាន	ទ្រង់ក្លាហានប្រឹងបរិកម្ម
ស្រាប់តែវាទៅនាំ	ធម៌ ៦ ចូលមកទៀត ។
កិលេសនឹងតណ្ហា	៣ ដូចគ្នាមកបៀនបៀត
៦ ក្រុមមកទៀត	មកបំផ្លាញព្រៃលក្ខណ៍បី ។
ព្រះអង្គទ្រង់ខំច្បាំង	ហើយសព្វនឹងខន្តី
លើកយកធម៌ទាំងបី	សីល សមាធិ បញ្ញា ។
ទ្រង់គង់លើបល្ល័ង្ក	ទ្រង់ខំតាំងអាធានា...
ឃើញមារមកតវ៉ា	យកបល្ល័ង្ករបស់ព្រះពុទ្ធ ។
កន្លែងមារស្លាប់ទៅ	ពេលមារទៅមារតយុទ្ធ
កិលេសវាក្លាបត្តុត	ស្តាយរូបកាយរបស់វា ។
វាសួរថាសិទ្ធត្ថ	ដេញកំចាត់យើងទៅណា?
ព្រះអង្គយកហត្ថា	ចុចផែនដីជាក់សំណា ។
មាននៅក្នុងម្ល៉ឹង	បើដឹងរសសំឡេងក្លិន
ឃើញរូបមិនជិត	ដឹងត្រូវការលេខានូវកាយ ។

បើដឹងបេះខឹងអរ ជូនអ្នកចរវាយព្រាប់ព្រាម
បើដឹងស៊ើបយំតាម មារសង់នៅក្នុងដីទៅ ។
ចំចំណាកកបាកក បាតលេចគ្មានសល់នៅ
រូបរសក៏មិនត្រូវ ក្លិនសម្ផស្សសំឡេងខ្សឿយ ។
សង្ខំ នឹងខន្តី ជាបារមីបានកល់ស្រើយ
ព្រះអង្គទ្រង់កន្តើយ ទ្រង់ព្រះតាមវិហាំ ។
ភ្លាយបាកសឹកសត្រូវ កិលេសទៅលែងជាខ្មាំង
ត្រងម៉ែអរហាំ ផុសកណ្តាលព្រះឱ្យរាំ ។
គឺឆព្វណ្ណរង្សី ដូចត្រើស្រស់ពុំងា
បូរាណឫស្សឈ្មោះថា នាងគង្ហីងព្រះធរណី ។
ច្បូតសក់ឫសចេញទឹក ជន់សន្ធឹកជាជលធី
សឹង មាននៅក្នុងទី បរមត្ថលោកសំដែង ។
គឺច្បូតទឹកព្រះធម៌ ព្រាបញ្ញាណញ្ញេយ្យដោយអង្គឯង
ផ្ដាយចិត្តគ្រប់កន្លែង ក្នុងត្រៃលោកកើតទិវ្វា ។

ប្រកាសពេញឥស្សរៈ　　តាមមគ្គៈជាភាសា
ដែលយើងរៀនទាល់គ្នា　　គឺអនេកជាតិនោះ ។
រាប់រៀបជាតិកំណើត　　ស្លាប់ហើយកើតគ្មានចន្លោះ
សព្វដីសព្វកៀនកោះ　　ទីកប់ខ្មោចរៀបរាល់ខ្លួន ។
ទឹកលិចពាក់បំហុត　　សីលបរិសុទ្ធយ៉ាងមាំមួន
ទឹកសីលហូរសំនួន　　លិចពាលមារគឺកិលេស ។
ក្រពើភ្លាមមករ　　ជើងលឈ្នួរសកុំប្រហែស
បឹកពើតភ្លឺប៉ែស　　គឺសោតាសកទា ។
អនាគាមគ្គផល　　ដេញតាមដល់អភិញ្ញា
អរហត្តដេញទល់គ្នា　　គឺមគ្គផលស៊ីកិលេស ។
មិនមែនភ្លាមគឺបាន　　ញាយកម្មដ្ឋានជាពិសេស
ចូរអ្នកកុំប្រហែស　　ខំផ្ចាញ់មាររបស់ខ្លួន ។
កុំផ្ចាញ់មារឲ្យព្រោះ　　ដែលទ្រង់ឈ្នះហើយមាំមួន
មារាក្នុងរូបខ្លួន　　ម្តេចអាចឲ្យមិនខំផ្ចាញ់ ។

ត្រូវមើលច្បាប់ប្រុះ ព្រះពុទ្ធឈ្នះចិត្តកំណាញ់
ឈ្នះស្អប់ ឈ្នះស្រឡាញ់ ឈ្នះសប្បាយលែងមានភ័យ ។
ខ្ញុំឈ្មោះបណ្ឌិត ចុង លើកធម៌ក្នុងដីប្រពៃ
ពាក្យលំគ្រាន់ជាន័យ ជនប្រុសស្រីគួរតែរៀន ។
ខ្ញុំលើកជាពាក្យកាព្យ ត្រង់តាមភាពមិនបៀតបៀន
ធម៌នេះទុកប្រិតប្រៀន ខ្លួនឲ្យបានដូចព្រះពុទ្ធ ។
ដល់ព្រះស្រីរព្យម្ចាស់ ទ្រង់បានត្រាស់ច្បាស់ប្រាកដ
ឲ្យខ្ញុំបានរំលត់ បានសម្រេចជាសាវ័ក ។
សូមគាត់ព្រះពុទ្ធម្ចាស់ ទើបបានត្រាស់រស់នាគ:
សូមក្ស័យអាសវៈ ដុតអន្លង់ទាំង ៤ នោះ ។
ទៀបរាប់មកប៉ុណ្ណោះ លោកអ្នកចេះសូមសព្វគ្រាះ
បើមិនត្រូវចំពោះ សូមអភ័យទោសខ្ញុំផង ។
អក្ខរៈពាក្យបាលី ឬសំដីបើខុសឆ្គង
លើសខ្វះខ្លោះរំលង ក៏អភ័យទោសផងណា ។

ថ្លែងរឿង ពុទ្ធប្រវត្តិ សូមសន្មតនិស្ចិតា
សូមផលដែលខ្ញុំស្ដាប់ ជាបច្ច័យនិព្វានហោង ។

អវសាន

៚